

Sonnien terveystilanne on normalisoitunut eikä toukokuun alussa puhdasrotukasvattamossa enää ollut poikkeavia hengitystietulehduksen oireita havaittavissa. Kevään oireet viittasivat lievään virustartuntaan ja kansallisen terveydenhuollon ohjeiden mukaisesti eläimiä voidaan siirtää karjasta 4 viikkoa oireiden loppumisen jälkeen.

Alla tarkemmat tiedot kevään terveystilanteesta ja tutkimuksista.

Terveystilanne ja toimenpiteet

Puhdasrotukasvattamon talvikausi 2022-23 sujui terveydenhuolto-ohjelman mukaisesti ja maaliskuun lopun Naseva-terveydenhuoltokäynnillä ei sairauden oireita ollut havaittavissa. Pääsiäispyhien aikaan eläimillä alkoi kuitenkin esiintyä yskähtelyä ja salmonella-näytteenoton yhteydessä 11.4.23 oli yskä levinnyt koko puhdasrotukasvattamoon. Yskän oireet olivat lievät, eläinten yleiskunto hyvä eikä lääkityksiä ole tarvittu. Tutkimusnäytteet hengitystieoireiden aiheuttajien varalta otettiin 13.4.2023. Näytetutkimusten avulla varmistettiin, ettei karjassa esiinny *Mycoplasma bovis* ja selvitettiin mahdollisia taudinaiheuttajia. Viikon päästä näytteenotosta oireet olivat jo selvästi lieventyneet.

Kaikki kasvattamon eläinten lähtötilat ovat *M.bovis* vastustusohjelman A-tasolla ja tiloille tehtiin syksyllä eläinlääkärin terveystarkastukset ja laadittiin eläinlääkärin terveystodistukset ennen vasikoiden siirtoa kasvattamoon. Kasvattamoon ei ole tuotu uusia eläimiä syksyn 2022 jälkeen ja tautisulku ihmisille on ollut normaalisti toiminnassa. Tartunnan lähde ei siis ole varmuudella tiedossa. Tartunta on saattanut kulkeutua kasvattamoon jonkin vektorin välityksellä, tai eläimillä on ollut tullessaan ylemmissä hengitysteissä mukanaan viruksia ja bakteereita, ja kevättalven vaihtelevat lämpötilat ovat aiheuttaneet virusten aktivoitumisen ja oireiden leviämisen koko karjaan.

Tartunnan leviämisen estämiseksi ja eläinten nopean parantumisen varmistamiseksi peruutimme eläinten näyttöpäivän. Lisäksi siirsimme huutokauppaa, niin että tutkimustulokset ehtivät valmistua ja näimme että oireet lievenevät. Kansallisen ohjeistuksen mukaisesti eläimiä voidaan myydä ja siirtää karjasta normaalisti 4 viikkoa hengitystieoireiden laantumisen jälkeen.

Tutkimustulokset

Ruokaviraston tutkimustulokset valmistuivat 14-21.4.2023. Näytetulosten perusteella karjassa ei esiinny *M.bovis*. Yhdessä sierainlimanäytteessä todettiin naudan respiratory syncytial -virusta (heikko positiivinen) ja syväsiivelynäytteissä *Pasteurella multocida* -bakteeria. Parainfluenssa-3 virusta (PIV-3), naudan koronavirusta (BCV) tai muita hengitystietartuntoja aiheuttavia bakteereita ei todettu. Oireet viittaavat kuitenkin lievään virustartuntaan, mikä ei täysin selity näillä tuloksilla. On mahdollista, että kyseessä on jokin sellainen virus mikä ei sisälly tutkimuksiin (mm. adenovirukset saattavat aiheuttaa vastaavia oireita). Viimeaikaisten tutkimusten mukaan naudan hengitystiesairauskompleksissa saattaa olla (tutkimuksiin sisältyvien, hyvin tunnettujen, pääasiallisten aiheuttajien lisäksi) osallisena myös useita muita viruksia, joita kiertää nautapopulaatioissa.

Pasteurella multocida -bakteeria esiintyy hyvin usein nautojen hengitysteissä ja se on yleisimmin hengitystietulehduksista eristetty bakteeri. Yksinään sen aiheuttama taudinkuva ei ole erityisen voimakas ja se aiheuttaa kohtalaisen lieviä piileviä ja kroonisia keuhko- ja keuhkoputkentulehduksia. RS-virus on kohtalaisen yleinen äkillisiä hengitystietartuntojen aiheuttava virus. Sitä esiintyy lypsykarjoissa, emolehmätiloilla sekä vasikka- ja loppukasvattamoissa. Yleensä sairastuneet naudat muodostavat virukselle hyvän vastustuskyvyn, mutta myös oireeton eläin saattaa kantaa virusta ylempissä hengitysteissä. Kumpikaan näistä taudinaiheuttajista ei näyttäisi tulosten ja eläinten oireilun perusteella olevan tämän ylähengitystie-epidemian varsinainen aiheuttaja.

Tarkat tiedot tutkitusta näytteistä:

Sierainlimanäytteitä 28 kpl, syväsvilynäytteitä 8kpl, verinäytteitä 10 kpl. *M.bovis* -tukimukset sierainlimanäytteistä (PCR) ja syväsvilynäytteistä (viljely +PCR) olivat negatiiviset 18/18. Verinäytteissä (10 kpl) ei todettu *M.bovis* -vasta-aineita. Virustutkimus sierainlimanäytteistä ja syväsvilynäytteistä RSV 1/28 positiivinen, PIV3 ja BCV 0/28. Bakteriviljelyssä todettiin *Pasteurella multocida* 5/8 syväsvilynäytteistä.

Jatkotoiminta

Sonnit myydään huutokaupassa 5.-6.5.23 ja niiden siirto tiloille voidaan tehdä aikaisintaan viikolla 22 (eritystapauksessa erillisellä sopimuksella sitä aiemmin). Suosittelemme sonninnostajille karanteenin käyttöä yhdistettäessä uusi eläin omaan karjaan. Mieluiten sonni otetaan alkuun omaan erilliseen tilaan ja yhdistetään sitten pieneen ryhmään muita eläimiä. Suositeltavaa on päästää eläimet aikaisin laitumelle ja pitää ne sitä ennen eläintiheydeltään väljissä ja olosuhteiltaan hyvissä tiloissa. Varmuuden vuoksi kannattaa sonni pitää erillään poikivista eläimistä ja nuorista vastasyntyneistä vasikoista.

Lisätietoja terveystilanteesta ja sonneista saat puhelimitse ja sähköpostitse HKScanin terveydenhuoltoeläinlääkäri Heidi Härteliltä sekä tuotantoneuvoja Päivi Anttilalta.

Lisätietoja nautojen hengitystietulehduksista voit kysyä myös Ruokaviraston laboratorion Tiina Autiolta (johtava tutkija), tiina.autio@ruokavirasto.fi, p. 0447201492 ja ETT:n asiantuntijaeläinlääkäriltä Milla Hiekkarannalta, milla.hiekkaranta@ett.fi, p.0503407495. Lisätietoa nautojen hengitystietulehduksista löytyy myös Ruokaviraston sivuilta <https://www.ruokavirasto.fi/elaimet/elainten-terveys-ja-elaintaudit/elaintaudit/naudat/hengitystietulehdukset/>

Pahoittelemme tautitapauksesta aiheutunutta viivästystä.

HKScan Finland Oy

Sami-Jussi Talpila
Naudan hankinta – ja kehityspäällikkö

Päivi Anttila
Tuotantoneuvoja
0505253631
paivi.anttila@hkscan.com

Heidi Härtel
Terveystieteiden eläinlääkäri
0408232076
heidi.hartel@hkscan.com

Terveystilanne ja toimenpiteet

Puhdasrotukasvattamon talvikausi 2022-23 sujui terveydenhuolto-ohjelman mukaisesti ja maaliskuun lopun Naseva-terveydenhuoltokäynnillä ei sairauden oireita ollut havaittavissa. Pääsiäispyhien aikaan eläimillä alkoi kuitenkin esiintyä yskähtelyä ja salmonella-näytteenoton yhteydessä 11.4.23 oli yskä levinnyt koko puhdasrotukasvattamoon. Yskän oireet olivat lieviä, eläinten yleiskunto hyvä eikä lääkityksiä ole tarvittu. Tutkimusnäytteet hengitystieoireiden aiheuttajien varalta otettiin 13.4.2023. Näytetutkimusten avulla varmistettiin, ettei karjassa esiinny *Mycoplasma bovis* ja selvitettiin mahdollisia taudinaiheuttajia. Viikon päästä näytteenotosta oireet olivat jo selvästi lieventyneet.

Kaikki kasvattamon eläinten lähtötilat ovat *M.bovis* vastustusohjelman A-tasolla ja tiloille tehtiin syksyllä eläinlääkärin terveystarkastukset ja laadittiin eläinlääkärin terveystodistukset ennen vasikoiden siirtoa kasvattamoon. Kasvattamoon ei ole tuotu uusia eläimiä syksyn 2022 jälkeen ja tautisulku ihmisille on ollut normaalisti toiminnassa. Tartunnan lähde ei siis ole varmuudella tiedossa. Tartunta on saattanut kulkeutua kasvattamoon jonkin vektorin välityksellä, tai eläimillä on ollut tullessaan ylemmissä hengitysteissä mukanaan viruksia ja bakteereita, ja kevättalven vaihtelevat lämpötilat ovat aiheuttaneet virusten aktivoitumisen ja oireiden leviämisen koko karjaan.

Tartunnan leviämisen estämiseksi ja eläinten nopean parantumisen varmistamiseksi peruutimme eläinten näyttöpäivän 19.4. Lisäksi siirsimme huutokauppaa, niin että tutkimustulokset ehtivät valmistua ja näimme, että oireet lievenevät. Kansallisen ohjeistuksen mukaisesti eläimiä voidaan myydä ja siirtää karjasta normaalisti 4 viikkoa hengitystieoireiden laantumisen jälkeen.

Tutkimustulokset

Ruokaviraston tutkimustulokset valmistuivat 14.-21.4.2023. Näytetulosten perusteella karjassa ei esiinny *M.bovis*. Yhdessä sierainlimanäytteessä todettiin naudan respiratory syncytial -virusta (heikko positiivinen) ja syväsvilynäytteissä *Pasteurella multocida* -bakteeria. Parainfluenssa-3 virusta (PIV-3), naudan koronavirusta (BCV) tai muita hengitystietartuntoja aiheuttavia bakteereita ei todettu. Oireet viittaavat kuitenkin lievään virustartuntaan, mikä ei täysin selity näillä tuloksilla. On mahdollista, että kyseessä on jokin sellainen virus mikä ei sisälly tutkimuksiin (mm. adenovirukset saattavat aiheuttaa vastaavia oireita). Viimeaikaisten tutkimusten mukaan naudan hengitystiesairauskompleksissa saattaa olla (tutkimuksiin sisältyvien, hyvin tunnettujen, pääasiallisten aiheuttajien lisäksi) osallisena myös useita muita viruksia, joita kiertää nautapopulaatioissa.

Pasteurella multocida -bakteeria esiintyy hyvin usein nautojen hengitysteissä ja se on yleisimmin hengitystietulehduksista eristetty bakteeri. Yksinään sen aiheuttama taudinkuva ei ole erityisen voimakas ja se aiheuttaa kohtalaisen lieviä piileviä ja kroonisia keuhko- ja keuhkoputkentulehduksia. RS-virus on kohtalaisen yleinen äkillisiä hengitystietartuntojen aiheuttava virus. Sitä esiintyy lypsykarjoissa, emolehmätiloilla sekä vasikka- ja loppukasvattamoissa. Yleensä sairastuneet naudat muodostavat virukselle hyvän

vastustuskyvyn, mutta myös oireeton eläin saattaa kantaa virusta ylemmissä hengitysteissä. Kumpikaan näistä taudinaiheuttajista ei näyttäisi tulosten ja eläinten oireilun perusteella olevan tämän ylähengitystie-epidemian varsinainen aiheuttaja.

Tarkat tiedot tutkitusta näytteistä:

Sierainlimanäytteitä 28 kpl, syväsvivelynäytteitä 8kpl, verinäytteitä 10 kpl. *M.bovis* -tutkimukset sierainlimanäytteistä (PCR) ja syväsvivelynäytteistä (viljely +PCR) olivat negatiiviset 18/18. Verinäytteissä (10 kpl) ei todettu *M.bovis* -vasta-aineita. Virustutkimus sierainlimanäytteistä ja syväsvivelynäytteistä RSV 1/28 positiivinen, PIV3 ja BCV 0/28. Bakteriviljelyssä todettiin *Pasteurella multocida* 5/8 syväsvivelynäytteistä.

Jatkotoiminta

Sonnit myydään huutokaupassa 5.-6.5.23 ja niiden siirto tiloille voidaan tehdä aikaisintaan viikolla 21 (vain erityistapauksessa erillisellä sopimuksella sitä aiemmin). Suosittelemme sonninnostajille karanteenin käyttöä yhdistettäessä uusi eläin omaan karjaan. Mieluiten sonni otetaan alkuun omaan erilliseen tilaan ja yhdistetään sitten pieneen ryhmään muita eläimiä. Suositeltavaa on päästää eläimet aikaisin laitumelle ja pitää ne sitä ennen eläintihedeltään väljissä ja olosuhteiltaan hyvissä tiloissa. Varmuuden vuoksi kannattaa sonni pitää erillään poikivista eläimistä ja nuorista vastasyntyneistä vasikoista.

Lisätietoja terveystilanteesta ja sonneista saat puhelimitse ja sähköpostitse HKScanin terveydenhuoltoeläinlääkäri Heidi Härteliltä sekä tuotantoneuvoja Päivi Anttilalta.

Lisätietoja nautojen hengitystietulehduksista voit kysyä myös Ruokaviraston laboratorion Tiina Autiolta (johtava tutkija), tiina.autio@ruokavirasto.fi, p. 0447201492 ja ETT:n asiantuntijaeläinlääkäriltä Milla Hiekkarannalta, milla.hiekkaranta@ett.fi, p.0503407495. Lisätietoa nautojen hengitystietulehduksista löytyy myös Ruokaviraston sivuilta <https://www.ruokavirasto.fi/elaimet/elainten-terveys-ja-elaintaudit/elaintaudit/naudat/hengitystietulehdukset/>

Pahoittelemme tautitapauksesta aiheutunutta viivästystä.

HKScan Finland Oy

Sami-Jussi Talpila
Naudan hankinta – ja kehityspäällikkö

Päivi Anttila
Tuotantoneuvoja
0505253631
paivi.anttila@hkscan.com

Heidi Härtel
Terveydenhuoltoeläinlääkäri
0408232076
heidi.hartel@hkscan.com

Puhdasrotukasvattamon terveystilannetiedote

13.4.2023

1 (1)

Puhdasrotukasvattamon kasvatuskauti 2022-23 on sujunut terveydenhuolto-ohjelman mukaisesti ja kevään Naseva-terveydenhuoltokäynnillä 31.3.23 ei ollut sairauden oireita havaittavissa. Pääsiäispyhien aikaan eläimillä oli kuitenkin alkanut esiintyä yskähtelyä ja salmonella-näytteenoton yhteydessä 11.4.23 oli puhdasrotukasvattamossa havaittavissa yskimistä. Yskän oireet ovat lievät, eläinten yleiskunto hyvä eikä lääkityksiä ole tarvittu.

Tartunnan leviämisen estämiseksi ja eläinten nopean parantumisen varmistamiseksi olemme kuitenkin päättäneet peruuttaa eläinten näyttöpäivän, mistä aiheutuisi sonneille ylimääräistä stressiä. Tutkimusnäytteet hengitystieoireiden aiheuttajien varalta on otettu 13.4.2023 ja tutkimustuloksia saadaan viikon 16 alkupuolella. Näytetutkimusten avulla varmistetaan ennen eläinten myyntiä, ettei karjassa esiinny Mycoplasma bovis ja selvitetään virusaiheuttajia.

Todennäköisesti eläimillä on ollut mukanaan piileviä virustartuntoja lähtökarjoista ja kevättalven vaihtelevat lämpötilat ovat aiheuttaneet virusten aktivoitumisen ja oireiden leviämisen koko karjaan. Kansallisen ohjeistuksen mukaisesti eläimiä voidaan myydä karjasta 4 viikkoa hengitystieoireiden laantumisen jälkeen. Tiedotamme asiasta tarkemmin, kun tutkimustulokset ovat valmistuneet ja kun selviää miten kauan oireilu näyttää jatkuvan

Lisätietoja terveystilanteesta saat myös puhelimitse ja sähköpostitse HKScanin terveydenhuoltoeläinlääkäri Heidi Härteliltä sekä tuotantoneuvoja Päivi Anttilalta.

Pahoittelemme ”flunssan” ikävää ajoitusta.

HKScan Finland Oy

Sami-Jussi Talpila
Naudan hankinta – ja kehityspäällikkö
040-515 1373
sami-jussi.talpila@hkscan.com

Heidi Härtel
Terveydenhuoltoeläinlääkäri
040-8232076
heidi.hartel@hkscan.com

Päivi Anttila
Asiantuntija, emolehmätuotanto
050-5253631
paivi.anttila@hkscan.com

HKSCAN FINLAND OY

TURKU (KOTIPAIKKA / DOMICILE)
PL 50 (LEMMINKÄISENKATU 48)
FI-20521 TURKU

TEL.+358 (0)10 570 100
Y-TUNNUS / BUSINESS ID 1951458-9
ALV. REK. / VAT NUMBER FI19514589

VANTAA
PL 49 (VÄINÖ TANNERIN TIE 1)
FI-01511 VANTAA

RAUMA
LAKARINKATU 27
FI-26510 RAUMA

FORSSA
TEOLLISUUSKATU 17
FI-30420 FORSSA

MIKKELI
PL 343 (UKKOPEKKATIE 1)
FI-50600 MIKKELI

OUTOKUMPU
KUVERNÖÖRINKATU 27
FI-83500 OUTOKUMPU